

INSTITUTO
GALEGO
DE ANÁLISE
E DOCUMENTACIÓN
INTERNACIONAL

 CONCELLO DE
PONTEVEDRA

*o mundo
desde aquí 2020*

**a pandemia
da covid19**

Instituto Galego de Análise e Documentación Internacional

Centro Cívico Sur, Rúa Luís Braille, 40, 36003 Pontevedra

Tel. +34 986 843 436 / +34 600 30 90 66

<https://www.igadi.gal> / info@igadi.gal

Subscríbete ao noso boletín electrónico na páxina web www.igadi.gal ou
escríbenos a info@igadi.gal.

Coordinación: Daniel González Palau e Marola Padín Novas

Maquetación: BREO.gal

Colaxes: Extraídas da peza de videoarte "Black out" de Taty Arruda.

ISSN: 1989-9130

OBSERVACIÓN: As opinións expresadas non reflicten necesariamente as do IGADI e son responsabilidade dos seus autores.

*o mundo
desde aquí 2020*

**a pandemia
da covid19**

presentación

o mundo desde aquí *alberto oubiña* 6

unha volta ao mundo na pandemia desde galicia *daniel gonzález palau* 10

asia

china / a loita contra a covid-19 en china *yan zhang* 14

corea do sur / o que a covid-19 deixou atrás en corea do sur *heejung jang* 18

xapón / a normalidade "anormal" coa covid-19 *masashi oki* 22

tailandia / tailandia na era covid-19 *supatra kitjunlajarit* 26

**taiwán / a economía circular comunitaria a pequena escala será
unha resposta importante ás crises mundiais no futuro** *pi-shuang wu* 30

india / covid-19 coma desafío e oportunidade para a india *niranjan marjani* 34

paquistán / arranxando o meu andel *mehr husain* 38

rusia / é unha nova vida *elena elena ovchinnikova* 42

europa

**italia / italia en tempos da covid: un país sombrío pero con moitas ganas
de volver á súa vida** *nunzia acanfora* 46

españa (valència) / marchade todas para casa *josé m. ruíz andrés* 50

portugal / a naturalización do abuso psicológico de género na pandemia *taty arruda* 54

portugal / o mundo depois de 2020: a pandemia da covid19 em portugal *joão casqueira* 58

<i>alemaña</i> / a covid-19 na alemaña: ciencia, descentralización e responsabilidade individual <i>javier lópez prol</i>	62
<i>república checa</i> / de arriba a abaixo: covid-19 na república checa <i>kryštof peňáz</i>	66
<i>américa</i>	
<i>canadá</i> / canadá dunha ollada ao 2020 <i>doris ingham</i>	70
<i>eua</i> / a liberdade de morrer <i>jared d. larson</i>	76
<i>porto rico</i> / porto rico diante da pandemia da covid19 <i>ángel israel rivera ortiz</i>	80
<i>méxico</i> / a crise pandémica desde méxico <i>modesto seara</i>	84
<i>méxico</i> / méxico e a espiral da covid 19 <i>raquel isamara león de la rosa</i>	88
<i>nicaragua</i> / nicaragua: unha ollada ao horizonte en plena crise <i>marta beatriz cáceres</i>	94
<i>colombia</i> / como se vive a covid en colombia <i>diana andrea gómez</i>	98
<i>brasil</i> / brasil em tempos da covid19: da “gripezinha” e a crise política <i>yuri fraccarol</i>	102
<i>brasil</i> / o coronavirus um dia acaba, a pobreza brasileira não <i>thayane gaspar jorge</i>	108
<i>uruguai</i> / informe aproximado sobre a situación do coronavirus no uruguai <i>josé maría monterroso devesa</i>	112
<i>arxentina</i> / a pandemia covid19 na arxentina <i>eduardo daniel oviedo</i>	116
<i>áfrica</i>	
<i>cabo verde</i> / covid-19 coloca situación emergencial, mas cabo verde precisa implementar mais justiça social e verdadeira diplomacia azul <i>valdemiro lopes</i>	120

arxentina

**a pandemia covid 19
na arxentina**

eduardo daniel oviedo

A pesar de ser o país máis afastado xeograficamente de China, Argentina non estivo exenta da circulación de SARS-CoV-2. De feito, en resposta á presenza do virus orixinado en China, o presidente Alberto Fernández decretou o Aillamento Social Preventivo e Obrigatorio (ASPO) o 20 de marzo de 2020, adoptando posteriormente medidas territoriais segmentadas. O 7 de novembro, o presidente anunciou o fin da ASPO e o comezo do Distanciamiento Social, Preventivo e Obrigatorio (DISPO).

A chegada tardía do virus á Argentina e as medidas adoptadas polo goberno permitiron gañar tempo para fortalecer o sistema sanitario público e privado, evitando a saturación e o desbordamento na atención a pacientes coa Covid-19 como sucedeu noutros países, aínda que os datos provisionais amosan resultados non desexados en canto ao número de infeccións e mortes.

A difusión da Covid-19 e as sancións previstas pola lexislación para os que infrinxen os decretos do Poder Executivo Nacional restrinxiron os dereitos individuais e sociais dos argentinos, como a liberdade de circulación ou o dereito ao traballo, coa suspensión de todas as actividades externas, agás as definidas coma esenciais, dentro dos cales a educación non figurou.

Cando o Ministerio de Educación suspendeu todas as clases presenciais, a Universidade Nacional de Rosario estableceu o carácter opcional das acti-

vidades curriculares na modalidade virtual, deixando a decisión de dar as clases en mans dos profesores. A Cátedra de Historia das Relacións Internacionais Contemporáneas, que teño a honra de presidir desde hai case dúas décadas, optou polo ditado virtual e, ao tratarse dunha materia con máis de 350 estudantes, constituíu unha verdadeira contribución á nosa Casa de estudo, ao continuar as clases de forma regular, establecendo os tribunais examinadores nas datas previstas.

A transición acelerada da aula presencial á docencia virtual foi un cambio importante. Aínda que as clases e outras actividades académicas xa tiñan lugar a través de Internet, a súa intensificación afondou na aprendizaxe e no uso acelerado das redes sociais asociadas á educación. En particular, dada a experiencia no ditado virtual e na xestión de redes sociais nacionais, occidentais e chinesas, non houbo cambios no seu acceso e uso, pero observouse que varios colegas universitarios e investigadores atoparon severas dificultades que impediron a as clases virtuais, mentres que outros rexeitaron a virtualidade en apoio das posicións políticas asumidas polos sindicatos universitarios en defensa dos seus dereitos.

A realización do Home Working produciu un cambio brusco na docencia, mentres, continuaban as actividades de investigación e difusión realizadas durante a presencialidade. Por exemplo, a cátedra editou máis de 100 clases de video, que constitúen un activo importante para a entrega do tema

en modo virtual. Deste xeito, a pandemia produciu o brusco aumento do tempo de traballo, a pesar da redución do tempo investido no traslado a lugares de traballo, como viaxes periódicas á universidade ou viaxes a congresos e conferencias, nacionais e internacionais.

A característica introvertida dos investigadores fixo que a pandemia pase dun xeito máis agradable que para outros profesionais. Ao mesmo tempo, as investigacións foron influenciadas pola Covid-19, que se presentou como un tema prioritario, tanto de institucións nacionais como privadas. A aparición do coronavirus en Wuhan e a súa expansión a toda China e o mundo é un feito biolóxico-sanitario que abre numerosos temas de investigación para as ciencias políticas e as relacións internacionais. Esta mudanza brusca nos eixos da investigación social foi coetánea á continuidade da liña de investigación que se viñan desenvolvendo. Nalgúns casos intentouse crear unha simbiose entre o suxeito investigado e a Covid-19 como novo obxecto de estudo.

Baseándose na experiencia da gripe española, considérase que a pandemia será temporal. Lembre que durou polo

menos dous anos, polo que as expectativas para 2021 non son tan diferentes ás de 2020, aínda que a finais deste ano as actividades económicas, educativas e culturais na Arxentina xa comezaron a recuperar a súa dinámica pasada. Partindo desta experiencia do século XX, enténdese que continuarán as restricións no campo da educación universitaria, especialmente para profesores con alumnado masivo, o que levará, sen dúbida, a continuar coa docencia virtual ou, polo menos, cunha mestura de aprendizaxe presencial e virtual.

En resumo, as restricións aos dereitos individuais e sociais, o cambio cara ao traballo no fogar e a virtualidade nas clases, a influencia do estudo do COVID-19 na investigación, xunto coa caída dos salarios reais e as expectativas de a continuidade da pandemia en 2021, son algunhas das consecuencias causadas polo virus e as decisións gobernamentais, que tiveron un impacto decisivo nos profesores e investigadores arxentinos, unha grande parte delas continuará no 2021.

Investigador principal de CONICET e profesor ordinario de historia das relacións internacionais contemporáneas na Universidade Nacional de Rosario (UNR), Arxentina. Postdoutorado pola UNR e doutor en Ciencias Políticas pola Universidade Católica de Córdoba. Máster en Dereito, Universidade de Pequín, China. Licenciado en Ciencias Políticas e licenciado en Relacións Internacionais (UNR). Autor de máis de duascenas publicacións, entre elas, os libros "Historia das relacións internacionais entre Arxentina e China 1945-2010". Profesor ordinario titular da Universidade Nacional de Rosario e investigador principal do Council for Scientific and Technical Research (CONICET).